edice OSUDY

PAPEŽ LEV XIV.

VLASTNÍMI SLOVY

ŽIVOTOPIS

Elise Ann Allenová

edice **OSUDY**

PAPEŽ
LEV XIV.

ŽIVOTOPIS

Elise Ann Allenová

karmelitánské
nakladatelství

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Allen, Elise Ann
[León XIV. Česky]
Papež Lev XIV. : životopis / Elise Ann Allenová ; z autorizovaného anglického textu Pope Leo XIV ... přeložila Marcela Koupilová. -- V Praze : Karmelitánské nakladatelství, 2026. -- 364 stran. -- (Osudy ; svazek 102)
Název anglického překladu: Pope Leo XIV
Přeloženo z anglického překladu španělského originálu -- Vydalo Karmelitánské nakladatelství ve společnosti KatMedia, s.r.o.. -- Obsahuje bibliografické odkazy

ISBN 978-80-7566-727-4 (vázáno)

* 272-732.2-051 * 27-789.4 * 27-76-051 * 27-722.52 * 271.4/273.2 * 27-46 * 27-4 * 272-732.2-772 * 27-662:3 * 2:316.644 * 929 * (73) * (85) * (092) * (047.53)
– Lev XIV., papež, 1955-
– Katolická církev. Papež (2025- : Lev XIV.)
– papežové -- 21. století
– augustiniáni -- Spojené státy americké -- 20.-21. století
– křesťanští misionáři -- Peru -- 20. století
– biskupové -- Peru -- 21. století
– katolické církve -- 21. století
– pastorace -- 20.-21. století
– církevní život -- 20.-21. století
– pontifikát -- 21. století
– křesťanství a společnost -- 20.-21. století
– náboženské názory a postoje -- 21. století
– biografie
– rozhovory

27 - Křesťanství. Křesťanská církev všeobecně. Eklesiologie [5]
929 - Biografie [8]

Automatické vytěžování textů nebo dat z této publikace ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU je bez souhlasu majitele autorských práv zakázáno.

Copyright © Elise Ann Allen, 2025
Original Spanish edition published as LEÓN XIV in 2025 by Penguin Random House Grupo Editorial. This Czech language edition is published in arrangement with Ebury Vine, an imprint of Ebury. Ebury is part of the Penguin Random House group and companies.
Czech edition © KatMedia, s. r. o., Praha, 2026

ISBN 978-80-7566-727-4

Úvodní slovo autorky k anglickému vydání

Přátelství s Kristem, které tvoří základ víry, není jen jedna z mnoha pomůcek pro budování budoucnosti; je to hvězda, která nám ukazuje cestu… Naše přátelství se skutečně stávají upřímnými, velkorysými a pravdivými, právě když se v nich zrcadlí toto intenzivní pouto s Ježíšem.

Drazí mladí, milujte se navzájem! Milujte se v Kristu! Učte se, jak vidět v druhých Ježíše. Přátelství opravdu může změnit svět. Přátelství je cesta k pokoji.

– Papež Lev XIV., modlitba s mladými, Tor Vergata v Římě, 2. srpna 2025

Od chvíle, kdy byl papež Lev XIV. 8. května 2025 zvolen jako první papež ze Spojených států amerických, je mezi otázkami, které dostávám, nejčastěji tato: „Jaký vliv na jeho pontifikát bude mít jeho americký původ a jak je tento papež vnímán?“ Během několika mých prezentací původního vydání této knihy ve španělštině se mě Američané nejčastěji ptali: „A jaké poselství má pro Američany? Jaké poselství, jakožto duchovní vůdce katolické církve, ale také jako Američan, má pro americké katolíky této doby?“

Několik let jsem tohoto muže sledovala, byla jsem s ním v kontaktu a pro tuto knihu jsem s ním vedla dlouhé rozhovory. A myslím si, že z této zkušenosti a z jeho života vyplývá pro jeho americké stádce toto poselství, které je možné shrnout do slov pronesených k mladým lidem při vigilii během Jubilea mláde-

že v srpnu 2025: „Učte se, jak vidět v druhých Ježíše. Přátelství opravdu může změnit svět. Přátelství je cesta k pokoji."

Není žádné tajemství, že současná společnost, a tedy i současná církev, je polarizovaná a hluboce rozdělená. O polarizaci se papež v této knize vyjadřuje s velkými obavami. Polarizaci často odsuzoval také papež František, zvláště v posledních letech svého pontifikátu. Především kritizoval slepé vrhání se do náruče politických a náboženských ideologií jakožto formu radikalizace a hlavní faktor, který působí ostré rozdělování, jímž je drásána globální společnost a které je ve Spojených státech intenzivně vnímáno. Někteří kritici dokonce tvrdili, že sám papež František k této polarizaci přispívá tím, že určité skupiny v církvi charakterizuje absolutistickým způsobem.

Ve Spojených státech se život často točí kolem politiky, a to tak moc, že se k tomu nezřídka vyjadřují i cizinci. A kultura se stala kmenovou. Američtí občané si dnes, alespoň zčásti, určují to, kde žijí, kde se modlí a kde jejich děti chodí do školy, ne na základě faktorů, jako je lokalita nebo rysy dané oblasti, ale spíše podle toho, jak tamní okolí hlasuje ve volbách, anebo podle toho, jestli jejich farář nebo učitelé jsou pokládáni spíš za „progresivisty" nebo „tradicionalisty". Už tu nemáme jen nějaké čtvrti, sousedství, ale „červené" a „modré" zóny, komunity rozdělené na „konzervativní" a „liberální", kde se jejich příslušníci dívají na lidi s odlišnými názory jako na nepřátele.

V červnu 2023 napsal můj manžel a skvělý a zkušený vatikánský analytik John A. Allen ml. (kterého kdysi vatikánský mluvčí představil papeži Benediktovi XVI. jako „muže, kterého není třeba představovat") svou jedenáctou knihu a podle mého

názoru opus magnum své výrazné a významné kariéry, nazvanou *Catholics and Contempt: How Catholic Media Fuel Today's Fights, and What to Do About It* (Katolíci a pohrdání: jak katolická média podněcují dnešní spory a co s tím dělat). Kniha analyzuje kulturu intenzivního nepřátelství, která v posledních desetiletích zachvátila tak velkou část světa a církve.

John se v knize do hloubky noří do „kultury pohrdání", do touhy ublížit a diskreditovat, a to jakýmikoliv prostředky, kdy se na oponenty nenahlíží jako na ty, kdo se jen mýlí, ale jako na ty, kdo jsou zlí. Kniha zvlášť důkladně zkoumá, jak k tomuto fenoménu přispívají média, a sleduje vzestup tzv. *cheap speech* (laciných projevů) a změnu v celkovém tónu veřejného diskurzu způsobenou rozvojem digitálních technologií, které mají mimo jiné za důsledek tzv. průmysl obchodování s pobouřením a vyvolávání úzkosti. Diagnóza je pak taková, že lidé už nejsou schopni své ideologické rivaly pochopit, natož s nimi vést rozhovor plný respektu.

Katolická církev dlouho chápala samu sebe jako evangelizátorku kultury a jako místo, kde je možné najít odpovědi na problémy sužující svět. Nicméně tato „kultura pohrdání" prosákla do kostelních lavic a takříkajíc „evangelizovala" velké části církve, včetně většiny církve ve Spojených státech. Jenom za posledních deset let se v online prostoru a napříč sociálními sítěmi vynořila celá škála katolických mediálních platforem a komentátorů, kteří k této kultuře pohrdání přispěli; rozdělení zasahuje stále více také duchovní Spojených států. Na tato rozdělení bylo zaděláno už před mnoha lety, ale na povrch vybublala a vyvalila se až kvůli sporům o mnohé pastorační a strukturální reformy papeže Františka, a to do té míry, že tato Františkova

kritika ze strany Ameriky se stala charakteristickým rysem jeho dvanáctiletého pontifikátu, a Američané tak měli během Františkova působení v úřadu špatnou pověst. Toxická rétorika a rozdělení, které se v té době objevily, se staly otevřenou, hnisající ranou americké církve, která se kvůli politickému klimatu ještě zhoršuje.

Zvláště Spojené státy jsou dlouho vnímány jako příliš zpolitizované a mnoho amerických kardinálů, biskupů a kněží ve farnostech už léta často kriticky poukazuje na to, že v otázce prolínání víry a politiky tu existuje velký problém – spočívá především v tom, že se víra příliš zpolitizovala a že je často využívána jako politický nástroj pro vedení války proti ideovým oponentům. Tento fenomén najdeme všude. Na síle získal se vzestupem konzervativních nacionalistických a populistických politických lídrů, kteří svou politiku propagují jakožto výraz autentického evangelního poselství – jak Bůh chtěl, aby to bylo světu sděleno a v něm uplatňováno.

Během prezentací španělského vydání této knihy na různých místech ve Spojených státech jsem zjistila, že mnoho lidí už má této „kultury pohrdání" plné zuby a že už je unavuje být naštvaní. Prahnou po nějakém léku a na papeže Lva, s jeho mírnou osobností, zářivým úsměvem a augustiniánskou formací v jednotné a harmonické komunitě, se dívají jako na někoho, kdo by mohl ukázat cestu ven.

A co je tedy ta cesta? Jaké pastorační a duchovní poselství by Lev, jakožto Američan, mohl nabídnout tomuto pohrdavému a často toxickému klimatu, které trápí svět, zvláště jeho domovinu, Spojené státy? Můžeme to shrnout do jednoho slova: přátelství.

Můj manžel v roce 2023 ve své knize *Catholics and Contempt* předkládal přátelství jako jediné skutečné řešení pro společnost ve Spojených státech, která je tak pohrdavá a tak strašlivě rozdělená. John jako léčbu navrhoval, abychom se prostě rozpomněli na to, jak spolu vycházet – jak si spolu sednout, třeba nad nějakým dobrým jídlem a u skleničky dobrého vína, a užívat si, že jsme spolu, a přitom si připomenout, že i přes rozdíly a neshody spolu přece můžeme vycházet, dokonce můžeme být přátelé. Aby to zdůraznil, vzpomínal na film z roku 1987 *Babettina hostina*, oblíbený film papeže Františka (nechci prozradit děj, aby se na něj ti, kdo chtějí, mohli podívat).

V tomto roce se ve stejném smyslu vyjádřil ve své španělské knize s názvem *De Roberto a León* dlouholetý papežův přítel Armando Jesús Lovera. V ní podrobně popisuje své přátelství s Robertem Prevostem, kterého poznal v devadesátých letech a který teď jakožto Lev XIV. zaujímá možná nejdůležitější pozici na světě. Armando ve své knize nabízí vhled do vnitřního života a spirituality papeže Lva, které mají své kořeny v augustiniánském konceptu opravdového a autentického přátelství vnímaného jako cesta k Bohu. V den svého zvolení papež Lev řekl: „Jsem augustinián, syn svatého Augustina." V srdci augustiniánské spirituality leží harmonický život ve společenství. Předmluva k Řeholi svatého Augustina zdůrazňuje nutnost umístit lásku k Bohu a bližnímu nade všechno. Vychází to z Ježíšových slov v evangeliu. V první kapitole Řehole se píše: „Na prvním místě dbejte o zachovávání jednomyslnosti, vždyť proto jste se sdružili v jednu společnost. Mějte jednu duši a jedno srdce v Bohu."[1] V takovém životě komunity se na přátelství nenahlíží jako na něco lidského, ale jako na cestu k Bohu.

V krátkém osobním úvodu k Armandově knize citoval Lev svou promluvu k mladým ze srpna 2025, ve které říkal: „Přátelství opravdu může změnit svět. Přátelství je cesta k pokoji." Na jednom místě ve své knize Armando vzpomíná, jak byl tehdejší biskup Robert Prevost těsně před svým jmenováním kardinálem v roce 2023 dotazován, co nejradši dělá ve volném čase. Odpověděl: „Jsem se svými přáteli. Seznamuji se s různými lidmi a poznávám jejich dary. [...] Život v komunitě je pro mě jedním z největších darů mého života. Sdílet, čím procházíme, otvírat se druhým, společně budovat. [...] To je nade všechno. Když objevujeme dar přátelství, vede nás to k samotnému Ježíši. Je krásné zažívat autentické přátelství. Jsem přesvědčen, že to je jeden z největších darů, které nám Bůh dal."

Při prezentaci Armandovy knihy v Římě v roce 2025 augustiniánský kněz Juan Antonio Cabrera Montero nabídl podrobnější úvahu o augustiniánském pojetí přátelství. Řekl, že autentické přátelství je něco, co moderní svět ztratil, ale právě přátelství může v rozdělené době nabídnout cestu vpřed a může být odpovědí na potřebu „obnovení skutečného významu lidství. [...] V rozbitém světě musíme znovu objevit, že přátelé se nejenom navzájem doprovázejí tady na zemi, ale také se navzájem vedou do věčnosti".

Lev už za svého pontifikátu při mnoha příležitostech ukázal, že přátelství a společenství jsou i nadále vůdčí principy jeho života. V souvislosti s tím začal také budovat cestu překračující polarizaci církve. Dělá to hned od prvního dne svého pontifikátu, kdy pronesl svá první slova světu („Pokoj vám!") a kdy řekl, že chce stavět mosty.

Po svém zvolení 12. května 2025 během úplně první veřejné audience pro zástupce mezinárodního tisku, kteří v Římě sledovali přechodné období mezi pontifikáty a konkláve, ukázal světu první krok na této cestě. Lev tu citoval poselství svého předchůdce papeže Františka pro Světový den sdělovacích prostředků 2025: „Odzbrojme komunikaci a zbavme ji všech předsudků a zášti, fanatismu i nenávisti; osvoboďme ji od agrese. Nepotřebujeme hlasitou, prudkou komunikaci, ale spíše komunikaci, která je schopná naslouchat a shromažďovat hlasy slabých, kteří nejsou slyšet. Odzbrojme slova, a pomůžeme odzbrojit svět. Odzbrojená a odzbrojující komunikace nám umožňuje sdílet různé pohledy na svět a jednat způsobem, který je v souladu s naší lidskou důstojností."

Později, ve své katechezi při generální audienci 28. května, rozvažoval o podobenství o milosrdném Samaritánovi a mluvil o setkáních s lidmi, které potkáváme na své cestě životem, a o rozhodnutích, která děláme. Řekl: „Život je utvořen ze setkání. A v těchto setkáních se ukazujeme takoví, jací jsme." V podobenství tak poukázal hlavně na rozpor mezi náboženským a kněžským statusem těch, kdo procházejí kolem člověka umírajícího u cesty, a rozhodnutím Samaritána, který byl vnímán jako nepřítel, projevit soucit. Řekl: „Když se praktikuje náboženství, neznamená to automaticky, že to povede k soucitu. Je to tak, že dříve, než se soucit stane náboženskou záležitostí, je otázkou lidství! Než se staneme věřícími, jsme povoláni k lidskosti."

Volání po odzbrojení jazyka, po přechodu od agrese k respektu v tom, jak spolu jednáme na veřejnosti i v soukromí, a po tom, abychom se navzájem vnímali jako lidské bytosti,

které mají důstojnost a zaslouží si respekt bez ohledu na věk, víru nebo životní stav – nenarozené dítě, migrant, odsouzenec k smrti, mladí, staří, „liberálové“ nebo „konzervativci“ –, to je pozvání, které nabídl papež Lev světu během prvních měsíců svého pontifikátu.

Je nepochybně pastýřem univerzální církve a sám sebe a svou roli tak vnímá, což znamená, že předkládá světu toto volání, abychom při pohledu na druhé vnímali jejich důstojnost a jednali s nimi s respektem. Zároveň, protože je Američan, jeho slova zvláštním způsobem rezonují mezi jeho katolickými bratry a sestrami ve Spojených státech. Není pochyb, že poselství, která by chtěl papež Lev předat americké společnosti a americké církvi, je mnoho, ale toto je pravděpodobně tím nejdůležitějším.

Slovo úvodem

Se zvolením papeže Jana Pavla II. církev před téměř půlstoletím změnila kurz a odklonila se od tradice, kdy se po 455 let papeži stávali výhradně Italové. Od té doby každé nové konkláve vyvolalo v milionech lidí, věřících i nevěřících, otázku: „Kdo bude další papež? Odkud bude?" Benedikt XVI. se narodil v Německu a František v Argentině. Dne 8. května 2025 dostali lidé na tuto otázku novou odpověď a byl to významný okamžik: Robert Francis Prevost, nyní Lev XIV., se stal prvním pontifikem s dvojím občanstvím, americkým a peruánským. Tato dvojitá přináležitost formuje jeho život a odráží se ve způsobu, jakým mluví, poslouchá a doprovází ty, kdo přicházejí z různých prostředí.

Dvanáct let jsem měla v Římě na starosti zprávy z Vatikánu, posledních osm let jako dopisovatelka zpravodajského serveru Crux. S papežem se neidentifikuji pouze na základě toho, že máme oba americké občanství, ale také v tom, co mohu popsat jedině jako „blízkost", která pramení z našich dřívějších setkání a společné historie, jak v Peru, tak ve Vatikánu. Nicméně když jsem s ním seděla v letní papežské rezidenci v Castel Gandolfu, hodinu cesty od Říma, a měli jsme začít svůj oficiální rozhovor, všechno se zdálo nové. Ptala jsem se sama sebe: *Změnilo se něco?*

Roberta Prevosta jsem poznala v prosinci 2018 během svého pobytu v Limě, kam jsem jela psát článek o zneužívání v církvi, zaměřený především na společenství Sodalitium Christianae vitae. Tehdy byl Prevost biskupem v Chiclayu a předsedou Národní komise pro ochranu dětí Biskupské konference Peru

(CEP);[2] v konferenci působil také jako druhý místopředseda. Navzdory této ožehavé pozici na mě zvlášť zapůsobila pokora, nezaujatost, klid a jakási transparentnost, které z něho při našich hovorech vyzařovaly, ačkoli jsme se setkali poprvé. Během prvního rozhovoru mluvil o událostech, které jsem jako novinářka zkoumala, s klidem. Neprojevovala se u něj žádná obezřetnost, právě naopak – pozorně naslouchal a odpovídal sebejistě, otevřeně a upřímně, což pro mě bylo překvapivé. Jeho jemné vystupování mi pomohlo se uvolnit. Okamžitě jsem si uvědomila, že spolu nevedeme neoficiální rozhovor, ale že je to spíše interview s promyšlenými odpověďmi pečlivého preláta, který pracoval na tom, aby se toto vyšetřování co nejrychleji ukončilo. Náš rozhovor byl přirozený, a ačkoli toho neřekl tolik, kolik podle mě mohl, poslouchal, v rozhovoru se angažoval a na mé otázky mi dával upřímné, přímé odpovědi. Když jsme rozhovor končili, podal mi svou vizitku, abych ho mohla kontaktovat, kdybych dělala ještě nějaké šetření – takhle se k novinářům každý nechová, zvláště biskupové ne.

O pět let později, v roce 2023, přijel Prevost do Říma, protože ho papež František jmenoval prefektem Dikasteria pro biskupy, což je jedna z nejvýznamnějších pozic ve Vatikánu. To bylo podruhé, co jsme se setkali osobně, tentokrát ještě s mým manželem, také novinářem. Požádali jsme, abychom mohli svého amerického krajana přivítat. Navzdory mnoha letům, která uběhla, změně místa a jeho nové pozici jsem cítila, že Robert Prevost je ta samá osoba, kterou jsem poznala v Limě. Během prvních měsíců v Římě jsme se vídali jen omezeně, především proto, že se snažil zůstávat nenápadný, a tak jsme se rozhodli, že ho pozveme na večeři. U nás doma jsem pak viděla, že si

stejnou laskavost a blízkost udržuje jak ve veřejné, tak v osobní sféře. Prevost byl skvělý host a vychutnával si všechno, co jsme mu nabídli. Rozhovor prokládal častými úsměvy, a když jsme mluvili o sportu, Peru a jeho čerstvé zkušenosti s Vatikánem, byl natolik odvážný, že přidal i několik vtipů. Tento kardinál a prefekt mocného dikasteria, který měl být později papežem, nám onoho večera ukázal, že je prostý člověk, který se spíš než sobě věnuje lidem kolem sebe.

***

V Castel Gandolfu, krásné rezidenci na břehu jezera Albano, kde papežové po staletí trávili letní měsíce, čekám na inaugurační rozhovor s papežem Lvem XIV., který bude jeho prvním formálním setkáním se zástupci tisku a také prvním vystoupením pro všechny katolíky a širší svět. Očekávám, že kvůli jeho nové roli papeže se tento rozhovor bude od našich předchozích setkání lišit. Ale když se papež objeví, pozdraví mě svým hřejivým úsměvem a podanou rukou a okamžitě se mě ptá na manžela. Hned mě napadne: *Je úplně stejný – přirozený, otevřený a výrazný*. Bez ohledu na místo, pozici nebo tituly, které mu náležely nebo právě teď náležejí, je Prevost věrný tomu, kým je.

„Kdo je Robert Prevost? Kdo je papež Lev XIV.?“ ptám se ho, když odkládá brýle a usedáme k malému kulatému stolku. Jeho odpověď je pečlivě promyšlená a pevná:

> Je to určitě někdo, kdo hodně oceňuje lidskost… a kdo v ni pevně věří, protože to je svým způsobem tajemství Ježíše Krista, vtěleného Boha, který oslo-

vuje každého z nás. Myslím, že když si s lidmi sednu, rozpoznávám v nich dobrotu. V rozhovorech, které se vedou s respektem, vidím, že dobrota existuje, bez ohledu na to, jestli v ni ta která osoba věří. Mohu sdílet radost a naději, které jdou ruku v ruce s tím, co znamená být živí, opravdu si užívat dar života. Takže pokud jde o mě, především o mě jako augustiniána, mohu vnímat, že jako synové a dcery Boží jsme povoláni k většímu dobru a že všechno, co děláme, směřuje k plnosti života a lásky v Božích rukou. Hodně z toho je tajemství a já nepředstírám, že tomu rozumím, natož abych byl schopen to vysvětlit.

A pak papež, osobnějším tónem, dodává:

> Velká část mé bytosti si užívá život, setkání s druhými lidmi, službu druhým. A nacházím hluboký smysl v tom, že jsem dal svůj život do služby v augustiniánském řádu [...] byl jsem povolán jít s druhými a učit je osvojovat si stejný přístup – „dát svůj život za druhé má větší smysl než být sobecký". Když znáte Ježíše Krista a když jste poznali, že Bůh vás povolal, stvořil a že vás miluje, pak sdílení toho všeho s druhými je prostě velkolepý dar.[3]

***

Tento papež má v mnoha ohledech profil papeže pro 21. století. Papežova multikulturní formace a jeho životní cesta jakožto misionáře, hlavy augustiniánského řádu a prefekta Dikasteria pro biskupy, pozice, díky které měl příležitost jednat s biskupy z celého světa, to vše mu dodalo unikátní globální perspektivu. Tento papež mluví plynně anglicky, španělsky a italsky, umí také francouzsky – to mu umožňuje pohybovat se s lehkostí mezi různými kulturami.

Papeži není cizí digitální svět. Před svým zvolením byl veřejně aktivní na sociálních sítích, například na síti X (dříve Twitter). Používal digitální nástroje jako chytrý telefon a WhatsApp a projevoval tak svou otevřenost pro jasnou komunikaci a angažovanost v dnešních způsobech vedení konverzace. Otevřeně deklaroval, že jedním z důvodů, proč si na počest papeže Lva XIII., který je pokládán za otce moderní sociální nauky církve, vybral právě papežské jméno Lev, byla revoluce v oblasti umělé inteligence a otázky týkající se práce a práv pracujících, které AI vyvolává.

Ti, kdo ho znají, o něm mluví jako o člověku, který si užívá život, velice rád se něco učí a touží se setkávat s novými lidmi, kulturami, skutečnostmi. Pozorně vnímá nejkřehčí sociální souvislosti a utrpení chudých. Je to člověk dialogu a akce, který na potřeby druhých hledá tvořivé odpovědi. Je to vnímavý duchovní, efektivní administrátor a schopný vůdce, který dokáže vyřešit složité problémy, aniž by působil rozdělení. Z těchto důvodů o něm lidé mluví jako o dobrém příteli a důvěryhodném bratrovi.

Když to shrneme, Lev XIV. je pro mnohé „občanem světa“, pontifikem pro moderní dobu a díky své minulosti a osobnosti misionářem pro 21. století.

***

V době, kdy byl zvolen papežem, bylo veřejně známo jen málo Prevostových výroků, skutků, promluv, kázání nebo názorů na specifické polemické otázky – až na několik poměrně nedávných tweetů věnovaných některým postojům prosazovaným viceprezidentem Spojených států J. D. Vancem.[4] Vynořilo se mnoho fotek Prevosta s peruánskými věřícími při různých akcích a oslavách. Přesto máme o jeho promluvách a poselstvích, zvláště z doby, kdy působil jako misionář v Peru, jako představený augustiniánů v Trujillu a později jako biskup v Chiclayu, jen málo informací. Zastával sice některé veřejné funkce, ale obecně vzato byl relativně neznámou postavou, která byla v okamžiku zvolení katapultována na jeviště světa.

Ti, kdo Roberta Prevosta znali a kdo s ním pracovali, budou v této knize doplňovat chybějící podrobnosti, dodají barvu hrubé skici jeho života a práce a dotvoří tak obraz rodáka z Chicaga, který se stal misionářem a později byl jmenován papežem. Svědectví, názory a vtipné příhody o jeho činech jakožto soukromé osoby i náboženského vůdce nám pomohou v plnosti vykreslit jeho profil a umožní nám sledovat dráhu papeže Lva XIV. a způsob, jakým se během svého života vypořádával s různými situacemi, v dávné i nedávné minulosti. A také pomohou nastínit, v co u něj můžeme doufat v jeho přístupu ke společnosti a jaké budou jeho odpovědi na výzvy moderní doby.

Tato kniha také obsahuje exkluzivní rozhovor s papežem, který byl nahrán během dvou setkání. První část vznikla 10. července 2025 v papežské rezidenci Castel Gandolfo a byla

to reflexe jeho života, včetně úspěchů, kterých dosáhl v rolích duchovního pastýře, misionáře, biskupa a kardinála. Tato slova jsou obohacením jednotlivých kapitol, protože nabízejí papežův vlastní pohled vedle pohledu těch, kdo mu jsou blízko, a pohledu jeho spolupracovníků, kteří komentovali různé aspekty jeho života, styl práce a názory. Druhé setkání se uskutečnilo 30. července 2025 v jeho dočasné rezidenci ve vatikánském Palazzo del Sant'Uffizio. Papež Lev v tomto rozhovoru nabízí úvahy o současnosti a budoucnosti církve; věnuje se mnoha církevním a geopolitickým otázkám a předkládá svůj pohled na tyto záležitosti na samém počátku pontifikátu. Sdílí tu také svůj počáteční přístup k jejich řešení. Na některé otázky má jasný názor, na jiné ne. Tento druhý rozhovor je obsažen v poslední kapitole této knihy v původní formě otázek a odpovědí.

Papežovy úvahy o jeho životě a službě jsou tak vetkány do každé stránky a umožňují čtenářům objevit, co o něm bylo řečeno, i to, co o sobě řekl sám. Kniha vypráví příběh jeho života chronologicky: začíná jeho dětstvím, kořeny jeho povolání a touhou sloužit Bohu. Pak se přesouvá do Chulucanasu a Trujilla a přináší informace vztahující se ke kulturnímu a církevnímu kontextu Peru, když do něj v osmdesátých letech přicestoval jako mladý kněz. Příběh se pak zaměřuje na dobu, kdy byl představeným augustiniánů a sloužil jako biskup v Chiclayu. Nakonec dává kniha nahlédnout do doby, kdy byl kardinálem v Římě a úzce spolupracoval s římskou kurií, a také nabízí podrobnosti o konkláve, které ho zvolilo papežem. Jak už bylo zmíněno dříve, poslední kapitola se věnuje jeho prvním krokům v roli papeže a jeho vizi budoucnosti formou rozhovoru s otázkami a odpověďmi, v němž rozvažuje o strategii pro řešení současných problémů.

Tato kniha tedy předkládá papežův příběh a umožňuje tak čtenáři lépe pochopit člověka, který se skrývá za papežským úřadem. Poskytuje čtenářům příležitost vydat se na objevnou cestu, více poznat nového papeže a jeho myšlenkové pochody – prostřednictvím hlasů jeho rodiny, přátel, kolegů a věřících, kteří mu během let byli nablízku, procházíme scénami z jeho života a církevní kariéry. Papežovy vlastní reflexe se na utváření příběhu podílejí tím, jak se papež zapojuje do vyprávění o svém životě, od dětství do současnosti, a přemýšlí, jak se rozvine v budoucnosti. Ačkoli poslední kapitola tvoří samostatný prvek, záměrem je, aby byla čtena v kontextu knihy jako celku. Bez vnímání celého rámce papežova života, včetně rozhodnutí, která učinil v mnoha rolích, v nichž sloužil, by nebylo možné pochopit a plně docenit jeho vizi pro budoucnost.

Zvu tedy čtenáře, aby se vydali na stejnou cestu jako já: aby odhalili, kdo je papež Lev XIV., poznáním jeho fascinujícího života a služby podle vyprávění těch, kdo ho znali a kdo s ním mnoho let spolupracovali, i podle vyprávění samotného papeže, který nabízí komentář ke svému životu od doby, kdy si jako malý chlapec hrál, že slouží mši svatou, až po své zvolení za nástupce apoštola Petra.

1. Kořeny

Rodina a povolání mladého Roberta Prevosta

Bílý kouř. Dva dny po sobě byl komínek Sixtinské kaple nejsledovanějším místem na světě. Navíc ho nečekaně navštívili dva racci s bílými hlavami a šedými křídly. Fotky a videa s těmito ptáky a jedním mládětem začaly kolovat po internetu a byly vnímány jako pozitivní znamení pro církev. Racci na střechu Sixtinské kaple létají často. A ta se zahřívá, kdykoli se na ní objeví kouř, ať černý, nebo bílý, který oznamuje, jak kardinálské konkláve zhruba dvacet metrů pod střechou právě rozhodlo. Miliony lidí na celém světě napjatě očekávaly, jaký kouř se objeví poté, co se tam po čtyřech kolech hlasování, což bylo o jedno méně, než když byl v březnu 2013 zvolen papež František,[5] dvakrát ukázal kouř černý. Odborníci jsou přesvědčeni, že to bylo velice rychlé rozhodnutí, zvláště když uvážíme, že se odehrávalo v kontextu zřetelně polarizované atmosféry: lidé dychtivě čekali na rozhodnutí a uvažovali, jestli kardinálové zvolí někoho, kdo bude pokračovat v už započaté cestě, nebo někoho, kdo tu cestu změní, případně udělá pár kroků zpět.[6] A tak 8. května 2025 v 18.07 vyvolal bílý kouř velké pozdvižení a doslova explozi potlesku věřících, turistů i zvědavých přihlížejících, kteří zaplnili Svatopetrské náměstí a vatikánské ulice. O hodinu a šest minut později, v 19.13, rozptýlil kardinál-protojáhen Dominik Mamberti z balkónu baziliky všechny pochybnosti slovy *Habemus papam*. Máme papeže.

Jedním z největších tajemství každého konkláve je, co se odehrává v myslích kardinálů – tentokrát jich bylo 133 –, když volí papeže. O čem přemýšlejí? Podle jakých kritérií se rozhodují? Kdo podle nich má profil vhodný k tomu, aby mohl být příštím papežem? Kdo jsou podle jejich úsudku kandidáti, kteří mají největší šance na zvolení? Odpovědi na tyto otázky znají jenom

sami kardinálové. Nicméně po každé volbě učiněné kolegiem kardinálů – neboli *Collegium cardinalium* – se začínají vynořovat podrobnosti o motivacích kardinálů, které ovlivnily jejich výběr papeže.

V době konkláve 7. a 8. května 2025 kolovaly zvěsti o tom, koho velká část kardinálů chce: papeže, který se ujme agendy papeže Františka zaměřené na synodalitu a soustředěné na chudé, a také někoho se schopností řídit, řešit finanční problémy Vatikánu a čelit krizi vyvolané obviněními ze sexuálního zneužívání.[7] Když to shrneme, chtěli dobře vyváženou osobnost, která by v církvi a širší společnosti poznamenané rozdělením byla schopná vytvářet jednotu a společenství.

Osoba, kterou vybrali – za podpory mnohem větší, než je požadovaná dvoutřetinová většina, tedy minimálně osmdesát devět hlasů –, byl devětašedesátiletý americký kardinál Robert Francis Prevost.[8] Nový papež si zvolil jméno Lev XIV., na počest papeže Lva XIII., autora encykliky *Rerum novarum*, která ustanovila sociální nauku církve zabývající se výzvami průmyslové revoluce. Nový papež si tak vybral jméno, které symbolizuje odvahu, leadership a bdělost.

Na tiskové konferenci konané den po Prevostově zvolení, 9. května 2025, vysvětlovali američtí kardinálové kritéria, která je vedla k tomu, že volili právě jeho. Své rozhodnutí neopřeli o jeho činy, slova, dokonce ani o jeho profil, ale o jeho *styl*. Washingtonský kardinál Robert McElroy prohlásil: „Myslím, že nebylo tak důležité, co je podstatou toho, co řekl, ale způsob, jakým to řekl." Vybavoval si, jak vcházel na konkláve a Michelangelův obraz *Posledního soudu* v Sixtinské kapli pro něj byl výmluvnou připomínkou toho, že má svého kandidáta vybírat

pečlivě. Jakmile vstoupil do Sixtinské kaple, veškeré vnímání rozdělenosti světa zmizelo. „Cítili jsme, že se v té chvíli díváme jeden druhému do duše, abychom zjistili, kdo na sebe má vzít toto neuvěřitelně důležité poslání. Opravdu si myslím, že během tohoto rozlišování a modliteb jsme hledali duši, která je v té chvíli schopná být skutečně krásným Kristovým svědkem.“[9]

Pro americké kardinály i pro mnoho těch, kdo byli toho dne přítomní, byl Prevost opravdovým „občanem světa“, který žil v různých zemích a byl schopen mluvit různými jazyky. Je to duchovní s hlubokou zkušeností a znalostí mnoha částí světa, které poznal díky svým četným cestám v roli představeného augustiniánského řádu. Byl to správný člověk se správnou životní zkušeností.

Volba muže, který se měl stát Lvem XIV., nebyla výsledkem rozsáhlé politické nebo ideologické kalkulace kardinálů; ti spíše učinili duchovní volbu založenou na sdíleném vnímání toho, co v této složité době církev potřebuje na různých úrovních. Odpovědí byl Robert Prevost, Američan, který se stal naturalizovaným občanem Peru, s laskavou povahou a mnoha životními zkušenostmi z různých koutů země.

Zrozen v rozmanitosti

Robert Prevost – neboli ve své rodině Rob – se narodil 14. září 1955 v Bronzeville, ve čtvrti v jižní části Chicaga. Byl nejmladším synem Mildred Agnes Prevostové a Louise Martina Prevosta, bratrem Louise Martina a Johna Josepha.

Jeho rodinná historie ilustruje americký etnický *melting pot*, tavicí tyglík. Matka se narodila v Chicagu do rodiny se smíše-

ným kreolským původem z Louisiany, s africkými, francouzskými a španělskými kořeny. Mildredina babička se narodila v Santo Domingu v Dominikánské republice. V době, kdy Mildred vychovávala děti, pracovala jako pedagožka a knihovnice na katolické střední škole Mendel Catholic High School, kterou vedli augustiniáni a kam chodili dva její starší chlapci. Tato blízkost augustiniánského řádu byla prvním semínkem pro řeholní povolání budoucího papeže.

Otec papeže Lva XIV. se také narodil v Chicagu a vyrůstal v Hyde Parku v jižní části města; jeho předkové byli Francouzi a Italové. Za druhé světové války sloužil u námořnictva a jako kapitán velel lodi, která s vojáky v den D přistála na pláži v Normandii. Později se účastnil operace Dragoon při osvobozování jižní Francie. Po válce se věnoval vzdělávání a stal se superintendentem 167. školního okrsku Brookwood v Glenwood ve státě Illinois.

Robert Prevost byl od útlého věku vystavován různým kulturním a výchovným vlivům, což přispělo k tomu, že uměl vést druhé a získal schopnost organizovat.

V roce 1990 zemřela Robertova matka. O šest let později prodal jeho otec Louis dům v Doltonu, ve kterém sám vyrostl a kde pak žil s vlastní rodinou. Ani ne rok poté Louis také zemřel. Nedávno byl tento dům rekonstruován a nabídnut k prodeji. Realitní makléř, který měl tento dům na starosti, zvažoval možnost zvýšit cenu domu kvůli zvolení papeže Lva XIV.[10] Dnes město Dolton jedná s vlastníky domu o možnosti odkoupení a zvažuje, že by se z domu stalo muzeum nebo historická památka. Pokud se městu podaří nemovitost získat, plánuje při rozhodování o jejím využití spolupracovat s arcidiecézí. Jakmile

se zpráva o Prevostově zvolení začala šířit, okamžitě byla k jeho někdejšímu domu vyslána policie, protože tam mnoho lidí nosilo květiny a kříže a fotilo se tam. Zrodil se nový turistický cíl a nové poutní místo.

Zbožné mládí

Rodina papeže Lva byla tedy, co se týče původu, velice pestrá a vzdělaná. Navíc byla také hluboce duchovní, zvláště je to možné říci o jeho matce Mildred, která své děti vychovávala ve víře. V Doltonu chodily každou neděli na mši, navštěvovaly katolickou školu, přijímaly svátosti a každý den se před večeří doma modlily růženec. Právě tato tradiční katolická výchova se ukázala jako hluboce formativní pro celou rodinu, zvláště pro Roba. Jeho sourozenci, přátelé a učitelé si jasně vzpomínají, že toto rané období jeho života se vyznačovalo výraznou duchovní citlivostí a že ho víra přitahovala způsobem, který je pro děti jeho věku neobvyklý. Od začátku vnímali tohoto chlapce, který se měl stát papežem, jako zvláštního, jako někoho, kdo je blízký Bohu.

V rozhovorech, které bratři Louis a John Prevostovi o svém „bratříčkovi Robovi“ poskytli po jeho zvolní, uváděli, že vždycky chtěl vstoupit do semináře a stát se knězem. Po konkláve řekl Louis, nejstarší z bratrů, novinářům toto: „Myslím, že jsme věděli, že […] se stane knězem. Já jsem si chodil ven hrát klučičí hry, baseball, na zloděje a policajty, na honěnou, štronzo, prostě takové ty běžné dětské hry – a Rob si hrál na kněze. Kolik znáte sedmiletých nebo osmiletých dětí, které si hrají na kněze? Já jich moc neznám. Museli jsme za ním přijít, když jakoby sloužil

mši, a jako hostie nám rozdával kulaté sušenky Necco. Myslím, že od té doby měl to povolání.“[11]

John, papežův druhý bratr, dodal:

> Vzal si žehlicí prkno naší maminky a přehodil přes něj ubrus. A my jsme museli chodit na mši, a tak jsme na mši šli. A on uměl všechno. Uměl modlitby v latině, uměl modlitby v angličtině. Dělal to pořád a bral to absolutně vážně. Nebyla to legrace, nebyla to hra. Myslel to smrtelně vážně. Není to zajímavé? Věděli jste, že to takhle je. Když chodil první rok do školky, jedna z maminek, co bydlela přes ulici, a druhá z konce ulice, mu řekly: „Ty budeš první americký papež.“ Věděly to už tehdy. Vyzařoval z něj prostě zájem o druhé, o lidi ze sousedství a tak.[12]

Podle bratra Johna byl Rob velice tichý, dokonce i v dospívání. Měl rád sport, plavání a rád trávil čas s bratry a přáteli. Když byl trochu starší, rád řídil auto, k čemuž jako pontifik nebude mít moc příležitostí. Otec Jasson Sempertegui, který byl jeho sekretářem v letech 2016 až 2020, když byl Prevost biskupem v Chiclayu, se vyjádřil k jeho touze sám si řídit auto. Když Prevost studoval na vysoké škole matematiku, pracoval jako instruktor v autoškole.

> Samozřejmě že rád řídil. To mě překvapilo. Učil mě řídit, protože zamlada byl instruktorem v autoškole. Byla to jedna z věcí, které dělal, aby si na vyso-

ké škole vydělal peníze. […] Měl mnoho historek o tom, jak v Chicagu jezdil s cadillaky a vydělával si tím trochu peněz, aby vyžil na studiích. Když jsem byl jeho sekretář, zeptal se mě, jestli umím řídit, a já mu na to řekl, že ne, protože jsem nervózní. A on mi řekl: „Potřebuješ se učit." Dával mi hodiny a jezdili jsme spolu ke kostelu Panny Marie Královny míru; já jsem řídil a on seděl na místě spolujezdce. Měl ruku na ruční brzdě – pro jistotu.[13]

Otec Jasson vyprávěl také o tom, jak Prevost vášnivě rád řídil, když působil jako biskup v Chiclayu. Vzpomíná, jak spolu jednou jeli do semináře a řídil biskup Prevost. Jasson se ho zeptal, co by chtěl při jízdě poslouchat. Biskup ukázal na přihrádku a vytáhl CD, které občas rád poslouchal.

Byli to The Mammas & the Pappas. Ptal jsem se ho: „Co to je za hudbu?" A on odpověděl: „To je z mých starých časů." A pak začalo hrát „California Dreamin'". Monsignor Roberto si pak tu písničku zpíval celou cestu. Začal překládat její text a nasadil si sluneční brýle, ty, co je v nich vyfocený. Hrozně rád si při řízení zpíval. Tam jsem ho viděl takového, jaký byl. A bylo to působivé. Vyzařovalo z něj něco mocného. Měl misionářského ducha. Byl to dobrodruh, který neměl strach, protože si podle mě byl jistý tím, že Boží milost je s ním. Užíval si život.[14]